

Persbericht 21/08/2013

Allochtonen zitten vaak over omdat ze allochtoon zijn

Pleidooi voor beleidsinitiatieven in onderwijs en arbeidsmarkt gericht op allochtonen

In Vlaanderen zijn allochtone jongeren op school en in het vinden van een eerste baan veel minder succesvol dan autochtone jongeren. Vanuit beleidsperspectief is het belangrijk te weten of dit ligt aan sociale afkomst, zoals het opleidingsniveau van de ouders, dan wel aan “zuiver etnische” factoren, zoals discriminatie en etnische verschillen in voorkeuren. Stijn Baert onderzoekt dit in zijn doctoraal proefschrift. Uit de onderzoeksresultaten, die werden gepubliceerd in het gezaghebbende Amerikaanse wetenschappelijke tijdschrift “Economics of Education Review”, blijkt dat zuiver etnische factoren mee de achterstand van allochtonen bepalen.

Belangrijkste bevindingen

Drie belangrijke resultaten springen in het oog:

- 1. De lagere sociale afkomst van allochtonen verklaart bijna volledig hun hogere kans om de school voortijdig te verlaten en hun lagere kans om hoger onderwijs aan te vatten.** Het feit dat allochtonen minder vaak een diploma secundair of hoger onderwijs behalen heeft dus vooral te maken met het onderwijsniveau van hun ouders, eerder dan met hun origine.
- 2. Een heel ander beeld ontstaat wanneer men rekening houdt met de schoolvertraging die autochtonen en allochtonen oplopen. In dit geval spelen zuiver etnische verschillen wel een belangrijke rol: allochtonen zitten vaker over dan allochtonen, los van hun sociale afkomst.** Uit het onderzoek blijkt verder dat **het vierde jaar van het secundair onderwijs een belangrijk moment is waarop een zuiver etnisch verschil in overzitten ontstaat.**
- 3. Nog sterker is het zuiver etnische verschil op de arbeidsmarkt: sociale afkomst speelt amper nog een rol in de verklaring van de tragere overgang van school naar werk van allochtonen. Het zijn vooral zuiver etnische factoren die dit verklaren. Discriminatie op de arbeidsmarkt is hiervoor een belangrijke verklaring** (zie: “Verdere bevindingen doctoraat”). Anderzijds speelt in deze de gesproken taal thuis ook een rol: **laaggeschoolde allochtonen die thuis Nederlands spreken doen het beter dan hun tegenhangers bij wie in het ouderlijke huis geen Nederlands wordt gesproken.**

Specifieke maatregelen nodig

Bovenstaande bevindingen hebben belangrijke beleidsimplicaties. Ze geven aan dat **algemene maatregelen gericht op jongeren van lage sociale afkomst (alternatief: kansarme) niet volstaan** om de achterstand van allochtonen op school en op de arbeidsmarkt weg te werken. Het veelvuldige zittenblijven en de moeilijke overgang van school naar werk van allochtonen vragen om een beleid op maat. Wat betreft de arbeidsmarkt, is het duidelijk dat de **verdere aanpak van etnische discriminatie** tot dit beleid op maat behoort. Om de “zuiver etnische” verschillen in overzitten weg te werken dient vervolgonderzoek de precieze mechanismen die hieronder schuilgaan bloot te leggen: discriminatie of segregatie op school dan wel etnische verschillen in voorkeuren en verwachtingen in hoofde van jonge allochtonen en hun ouders.

Methode

De studie analyseert een representatieve steekproef van 9000 jongeren, geboren in 1976, 1978 en 1980 en bevraagd op 23-, 26- en 29-jarige leeftijd. In deze studie wordt de nationaliteit van grootmoeder aan moeders kant gebruikt om "allochtonen" van "autochtonen" te onderscheiden. Allochtonen in de steekproef hebben vaak een Turkse, Marokkaanse of Italiaanse herkomst. Enkel jongeren die in België werden geboren of die vóór de leeftijd van drie jaar naar België migreerden, worden in de analyse betrokken. Door deze keuze wordt vermeden dat tijdelijke aanpassingsproblemen kort na de migratie de onderzochte achterstand van allochtonen verklaren.

Het onderzoek deelt via econometrische technieken de waargenomen verschillen tussen autochtonen en allochtonen in uitkomsten op school en in de arbeidsmarkt op in twee stukken: een stuk verklaard door **zes sociale achtergrondkenmerken** (geslacht, opleidingsniveau van moeder, opleidingsniveau van vader, aantal broers en zussen, geboortedag en het gebruik van Nederlands thuis) en een reststuk verklaard door "**zuiver etnische factoren**", door het allochtoon zijn zelf dus. Achter dit reststuk gaan mechanismen schuil zoals discriminatie, segregatie en etnische verschillen in voorkeuren en verwachtingen.

Volledige studie

De volledige studie is te bekijken op de website van het tijdschrift Economics of Education Review: <http://dx.doi.org/10.1016/j.econedurev.2013.07.006>.

Verdere bevindingen doctoraat

De studie beschreven in dit persbericht is slechts één van de studies in het doctoraat van Stijn Baert. Zo onderzocht een tweede studie de mate van discriminatie van Turkse schoolverlaters op de arbeidsmarkt. Dit gebeurde door middel van fictieve sollicitatiebrieven naar bestaande jobs in Vlaanderen. Uit de onderzoeksresultaten blijkt dat Turkse jongeren weliswaar even vaak worden uitgenodigd voor een jobinterview als hun Vlaamse tegenhangers wanneer zij kandideren voor knelpuntberoepen, maar dat zij dubbel zo vaak moeten solliciteren voor beroepen waarvoor er voldoende kandidaten zijn om evenveel respons te krijgen als Vlaamse jongeren (zie <http://dx.doi.org/10.1177/0019793915570873> voor de wetenschappelijke studie).

In een laatste studie werd het effect bestudeerd van het aanvaarden van een job waarin men onder zijn/haar scholingsniveau werkt op de kans om een adequate job te vinden. Hieruit blijkt dat jongeren door dit soort jobs te aanvaarden veeleer hun overgang naar een job op hun niveau vertragen (zie <http://dx.doi.org/10.1016/j.labeco.2013.04.013> voor de wetenschappelijke studie).